

Väylävirasto
Trafikledsverket

Trafikledsverkets anvisningar
8swe/2021

SPECIALTRANSPORTER VID JÄRNVÄGSPLANKORSNINGAR

Omslagsbild: Juha Mattila

Nätpublikation pdf (www.vayla.fi)

Trafikledsverket
PB 33
00521 HELSINGFORS
Tlf. 0295 34 3000

Väylävirasto
Trafikledsverket

ANVISNING

3.3.2021

VÄYLÄ/1484/06.04.01/2021

Ersätter
Specialtransporter vid järnvägsplankorsningar
(Trafikledsverkets publikationer 29/2019)

Avsedd för
Specialtransporter, NTM-centraler,
Trafikledsverket

I kraft
fr.om. 1.4.2021

Ämnesord:
Specialtransport, järnväg, plankorsning, elektrisk järnväg, kontaktledning, spänningsavbrott

Specialtransporter vid järnvägsplankorsningar

Trafikledsverket har godkänt för bruk en anvisning för specialtransporter vid järnvägsplankorsning.

Direktör för avdelningen teknik och miljö

Minna Torkkeli

Direktör för järnvägstrafik

Markku Nummelin

Sakkunnig inom trafiksäkerhet

Jarmo Koistinen

*Anvisningen är en del av Trafikledsverkets säkerhetstysystem angående
väghållning och järnvägsfunktioner.*

YTTERLIGARE INFORMATION
Jarmo Koistinen
Trafikledsverket
puh. +358 (0)29 9534 3166

Trafikledsverket
PL 33
00521 HELSINKI

puh. 0295 34 3000
faksi 0295 34 3700

kirjaamo@vayla.fi
etunimi.sukunimi@vayla.fi

www.vayla.fi

Förord

Anvisningarna för specialtransporter vid järnvägsplankorsningar har uppdaterats. Denna anvisning gäller passering av plankorsningar med specialtransporter i järnvägstrafiken på bannät som förvaltas av staten. Tillståndet för dessa transporter beviljas av myndigheten för specialtransporter (vid den tidpunkt då anvisningen publiceras Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birka-land).

Anvisningens uppbyggnad har ändrats på så sätt att de delar som oftast ändras eller kompletteras finns i bilagorna 1–3.

Helsingfors, mars 2021

Trafikledsverket
Teknik och miljö

Innehåll

TERMER OCH DEFINITIONER	6
1 TILLÄMPNINGSSOMRÅDE.....	8
2 AKTÖRER SOM ANSVARAR FÖR ANVÄNDNING AV PLANKORSNING	8
3 FÖRBEREDELSE FÖR KORSANDE AV PLANKORSNING	8
3.1 Utredning av behovet att korsa en plankorsning och förfaringsätt.....	8
3.2 Nödvändig förhandsinformation.....	9
3.3 Ytterligare information	10
4 SPÅRARBETE OCH SPÄNNINGSAVBROTT.....	10
5 HÖJNING AV KONTAKTLEDNINGAR	11
6 ANNAT AVBRYTANDE AV JÄRNVÄGSTRAFIKEN	12
7 SÄKERSTÄLLANDE AV SÄKERHETEN VID KORSANDE AV PLANKORSNING UTAN SÄRSKILDA ÅTGÄRDER	13

BILAGOR (öppnas via länkar; bilagorna uppdateras efter behov)

- Bilaga 1 [Plankorsningar, ytterligare information och kartor](#)
- Bilaga 2 [Plankorsningar endast avsedda för specialtransporter](#)
- Bilaga 3 [Plankorsningar som används mest för specialtransporter](#)

Termer och definitioner

Kontaktledning	Ledning som består av en kontakttråd (kontaktledningens nedre delledare, från vilken strömavtagare får drivström) och en bärlina (om kontaktledningen består av en kontakttråd och en bärlina, dess övre delledare som bär upp kontakttråden med hjälp av hängare) eller enbart av en kontakttråd.
Specialtransport	Transport av en odelad last som överskrider massa- eller dimensionsgränserna för normal trafik eller ett olastat specialtransportfordon.
Specialtransporttillstånd	Ett tillstånd som en tillståndsmyndighet beviljar för en viss rutt eller ett visst ruttnät och som en specialtransport som överskrider de fria dimensionsgränserna eller massagränserna för normal trafik behöver.
Spänningsavbrott	Spänningen i en viss del i en elanläggning bryts. Kräver ett förfarande för spårarbete.
Trafikledning	Säkerställande av tillträdesvägar inom järnvägstrafiken. Trafikledning omfattar utöver säkerställande av tillträdesvägar även beviljande av nödvändiga tillstånd och anmälningar inom trafiken. Trafikledning omfattar även säkerställande av området för spårarbete, beviljande av tillstånd för spårarbete och mottagande av anmälan om slutförande av arbete. Trafiken leds från ledningsservicecentraler och platser för ledningsservice.
Spårkilometer	Ett nominellt banavsnitt. Dess längd är mellan två på varandra följande kilometermärken längs längdmätningrälsen. Värdet för en spårkilometer anges enligt den mindre kilometerstolpens kod. Längden på en spårkilometer är vanligtvis nära 1 000 meter, men det förekommer även stora avvikelser.
Centrum för trafikhantering	Centrumet för trafikhantering har som uppgift att se till att trafiken löper smidigt i bannätet. Centrumet är en del av Trafikledsverket.
Spårarbete	Arbete som utförs i bannätet eller i närheten av det och som kan påverka trafiken. För spårarbete behövs tillstånd av trafikledningen.
Anmälan om spårarbete	Skriftlig anmälan som tillställs trafikledningen.

Förfarande för spårarbete

Ett förfarande för genomförande av spårarbeten som fastställs i säkerhetsanvisningarna för banhållningen (TURO).

Spårarbetsansvarig

En person som ansvarar för trafiksäkerheten vid spårarbete, begär av trafikledningen tillstånd för spårarbete och anmäler om slutfört arbete.

Innehavare av bannät

En aktör som förvaltar bannätet och ansvarar för dess underhåll samt beviljar trafik tillstånd. När det gäller statens bannät är bannätets innehavare Trafikledsverket.

Järnvägstrafik

Trafik som sker på järnväg och som utöver tågtrafik även kan utgöra bland annat växlingsarbete eller arbete med service- och underhållsmateriel.

Annat avbrytande av järnvägstrafiken

Vid annat avbrytande av järnvägstrafiken förhindrar trafikledningen utan ett förfarande för spårarbete järnvägstrafiken från att använda ett banavsnitt.

Ledningsservicecentral för järnvägstrafik

Se Trafikledning.

Elektrisk järnväg

Ett elektrifierat banavsnitt. En elektrisk järnväg är en konstruktion som består av matnings- och mellankopplingsstationer, spårledningens ledningar och deras bärkonstruktioner. Konstruktionerna omfattar dessutom skyddsjordningsledningar till metallkonstruktioner i närheten av den elektriska järnvägen, de elektrifierade spårens rälsar osv.

Plankorsning

En korsning med en landsväg, en gata, en enskild väg, en gång- och/eller cykelbana eller en snöskoterled i samma plan.

Plankorsningsanläggning

Säkerhetsanordning som finns i en plankorsning, som kan vara en bomanläggning, en ljus- och ljudvarningsanläggning, en anläggning med varselljus, ett plankorsningsljus eller en varningsanläggning vid plattformsovergången.

Fritt banavsnitt

Ett avsnitt på vilket det inte förekommer järnvägstrafik och som inte har reserverats för att säkerställa järnvägstrafikens tillträdesvägar på ett intilliggande avsnitt.

Varningsanläggning

En skyddsanordning vid en plankorsning som kan vara en bomanläggning, varningsanläggning med ljus- eller ljudsignal, visuell varningsanläggning, anläggning med varningsljus eller varningsanläggning vid övergången.

1 Tillämpningsområde

Denna anvisning gäller specialtransporter inom landsvägstrafik för vilka tillståndsmyndigheten (vid tidpunkten för publicerandet av anvisningen Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland) har beviljat specialtransporttillstånd. Anvisningen gäller plankorsningar i statens bannät. Dessutom finns det en stor mängd plankorsningar längs privata järnvägar, vilka förvaltas av innehavare av privata bannät. Denna anvisning tar inte ställning till dessa.

Att använda en plankorsning för specialtransport på annat sätt än det sätt som anges i denna anvisning är förbjudet. Det är endast tillåtet att avvika från anvisningen med separat tillstånd som beviljas av Trafikledsverket.

När det gäller andra anvisningar som nämns i denna anvisning tillämpas deras senaste gällande versioner.

2 Aktörer som ansvarar för användning av plankorsning

Den aktör som ansvarar för ledningen järnvägstrafiken ansvarar för att säkerställa järnvägstrafikens tillträdesvägar, vilket förutsätter att den som förrättar en specialtransport ges tillräckliga uppgifter för att kunna på ett säkert sätt korsa plankorsningen.

För säkert korsande av en plankorsning ansvarar *innehavaren av specialtransporttillstånd eller en av denne befullmäktigad person*, som vidtar de förberedelser som ett säkert korsande av plankorsningen kräver i enlighet med denna anvisning.

3 Förberedelser för korsande av plankorsning

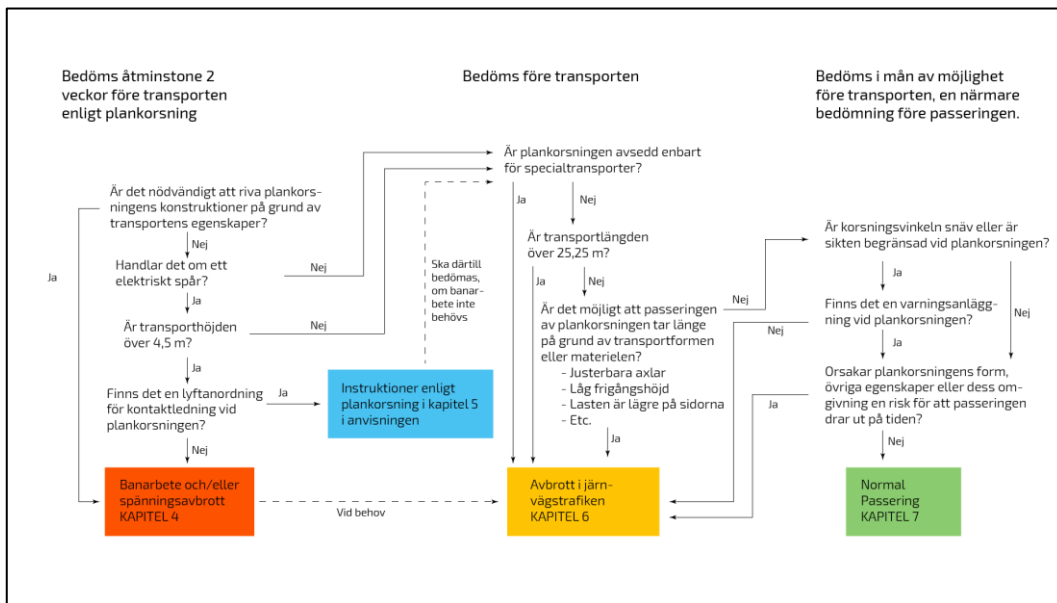
3.1 Utredning av behovet att korsa en plankorsning och förfaringsätt

Tillståndsmyndigheten antecknar i specialtransporttillståndet de plankorsningar som finns längs ruten. Tillståndshavaren ansvarar för förberedelser inför korsandet av en plankorsning. Korsande av en plankorsning över en järnväg med en specialtransport kan kräva ett förfarande för spårarbete enligt Trafikledsverkets säkerhetsanvisningar för banhållningen (TURO), spänningsavbrott i en elektrisk järnväg, avbrytande av järnvägstrafiken eller så kan det göras som vid normal vägtrafik. Överfartssättet beror på såväl transportens som infrastrukturens (plankorsningens, banavsnittets, vägnätets) egenskaper. Dessa egenskaper påverkar hur länge överfarten varar och dess risker, vilka däremot kan leda till att såväl järnvägstrafikens som specialtransportens säkerhet äventyras. Hur länge överfarten varar påverkas av transportens egenskaper, bland annat

- höjd, bredd,
- längd, massa,
- typen av utrustning och
- lastens form.

Det är viktigt att se till att säkerheten tryggas med ändamålsenliga åtgärder som beskrivs i schemat i bild 1. Åtgärdsbehoven ska utredas så tidigt som möjligt.

3.2 Nödvändig förhandsinformation

Om det inte är möjligt att ta sig över plankorsningen på ett säkert sätt såsom vid normal vägtrafik, ska innehavaren av specialtransporttillståndet eller en person som denne befullmäktigat utreda frågorna nedan.

1. Banavsnittet där plankorsningen finns

- Vid utredning av banavsnittet kan man använda till exempel plankorsningstjänsten (på finska) som finns på Trafikledsverkets nätsidor (<https://www.vayla.fi/rataverkko/tasoristeykset/tasoristeyspalvelu>), där banavsnittet finns under "Sijaintiraide"
- Banavsnittet specificeras genom att ange banavsnittet mellan orterna (t.ex. Karis–Hangö).

2. Plankorsningens namn och spårkilometer

- Plankorsningens uppgifter finns även i Trafikledsverkets plankorsningstjänst, där spårkilometer finns under "Sijainti".

3. Kontaktinformation till trafikledningen för järnvägstrafiken för banavsnittet i fråga

- Telefonnummer anges i specialtransporttillståndet eller så lämnar tillståndsmyndigheten ut det på separat begäran.

4. Uppskattat datum och klockslag för korsandet av plankorsningen

5. Uppskattning av hur länge det tar att korsa plankorsningen

De plankorsningar som används mest för specialtransporter och var de ligger anges i bilaga 8. Uppgifterna i bilagan kan användas för att hitta plankorsningarna.

3.3 Ytterligare information

Ytterligare information om användning av plankorsningar och järnvägssäkerhet:

- Tillståndsmyndigheten (vid publicerandet av anvisningen (NTM-centralen i Birkaland)
- Information om banarbetsentreprenörer kan bergäras av bandisponenten.
- Anvisningar för elektriska järnvägar (Sähkörataohjeet)
- Säkerhetsanvisningar för banhållningen (TURO)

4 Spårarbete och spänningsavbrott

Om korsandet av en plankorsning kräver specialåtgärder, såsom

- ändring av plankorsningens konstruktioner
- frånkoppling av en varningsanordning
- förflyttning av konstruktioner vid en elektrisk järnväg
- höjning av kontaktledningar

är det fråga om **spårarbete**.

Ett **förfarande för spårarbete** behövs även om det görs ett **spänningsavbrott** i en elektrisk järnväg på grund av:

- Specialtransportens högsta punkt är över 4,5 m mätt från rälsens yta.
- Observera att en lång last kan överstiga 4,5 m i höjdded vid korsande av plankorsningen, om vägens lutning vid plankorsningen är stor.
- Uppskattningsvis underskrids arbetets minimiavstånd till spårledningens spänningsförande delar.
- Skyddsavstånden till den elektriska järnvägens spänningsförande delar anges i anvisningen för elektriska järnvägar.

Spårarbetet utförs enligt Säkerhetsanvisningen för banhållningen (TURO). Innehavaren av specialtransporttillståndet ska välja en entreprenör att utföra spårarbetet, som utser en *spårarbetsansvarig* samt vid behov en *elsäkerhetsansvarig*. Den spårarbetsansvarige ska ha behörighet att verka som spårarbetsansvarig. Planeringen av spårarbetet ska inledas **minst 14 dygn innan den planerade transporten**. Planeringen ska göras 7 dygn innan den planerade transporten. Spårarbetsentreprenören avtalar med trafikplaneringen för järnvägstrafiken en lämplig tidpunkt för att genomföra åtgärderna genom att upprätta en preliminär plan.

Innan korsandet av plankorsningen ska innehavaren av specialtransporttillståndet eller personen som denne befullmäktigat kontakta den spårarbetsansvarige och avtala om de åtgärder som ska genomföras innan man korsar plankorsningen. Den spårarbetsansvarige ser till att

- järnvägstrafiken har avbrutits (tillstånd för spårarbete) och
- spänningen har brutits.

Specialtransporter beviljas tillstånd för korsande av plankorsning av den spårarbetsansvarige som handhar kontakten till trafikledningen för järnvägstrafiken, driftcentralen för den elektriska järnvägen och elsäkerhetspersonalen. Efter att den spårarbetsansvarige har gett tillstånd att korsa plankorsningen kan specialtransporten ta sig över plankorsningen. Efter att plankorsningen

korsas ska plankorsningen återställas till normalt driftstillstånd och inspekteras visuellt:

- När plankorsningen är i skick meddelar den spårarbetsansvarige trafikledaren för järnvägen om att plankorsningen har korsats och att den är fri.
- Om det uppstår skador på plankorsningen eller bankkonstruktionerna ska den spårarbetsansvarige anmäla dessa till trafikledningen för järnvägen så att man vid behov kan begränsa järnvägstrafiken.

Ett spänningsavbrott ska beställas i förväg och den ska genomföras på det sätt som anges i anvisningen för elektriska järnvägar.

5 Höjning av kontaktledningar

I Finlands bannät finns det höjningsbara kontaktledningar vid åtta plankorsningar. Deras positioner anges på kartan i bilaga 1.

Individuella förfaringssätt för plankorsningarna anges i schemat i bilaga 1. Schemat förklaras nedan i texten. Förfaringssätt, noggrannare kartor och plankorsningarnas identifikationsuppgifter ges detaljerat i bilagen 1.

Vid plankorsningarna vid Outokummuntie och Larsmovägen är kontaktledningen spänningsförande. Vid dessa är den högsta tillåtna lasten som får korsa plankorsning under den höjbara kontaktledning 4,5 meter mätt från rälsens yta när ledningen är i nedsänkt läge (normal höjd).

Vid de övriga plankorsningarna med höjbar kontaktledning är kontaktledningen spänningslös. I dessa fall är den högsta tillåtna transporten som får korsa plankorsning under den höjbara kontaktledning 6,0 meter mätt från rälsens yta när ledningen är i nedsänkt läge.

Ifall transporten är > 6,0–7,0 m hög måste kontaktledningen höjas. Om kontaktledningen måste höjas ska transportförrättaren eller en person som denne befullmäktigat vara i kontakt med trafikledningen för järnvägen minst **1 dygn innan korsandet**. Om lyftanordningen inte är fjärrstyrd ska förfarandet för spårarbete följas och kontakten sköts av den spårarbetsansvarige. På basis av förhandsanmälan ser trafikledningen eller den spårarbetsansvarige till att lyftanordningen fungerar och meddelar driftcentralen för den elektriska järnvägen ifall anordningen inte fungerar.

Om transporten är > 7,0 m hög ska kontaktledningarna nedmonteras. Undantag till detta är plankorsningarna vid Larsmovägen, Lövö, Tikkulantie, Kirrintie och Ahlaistentie. Vid Larsmovägens plankorsning tillåter lyftanordningen en transport som är 9,3 meter hög, vid Tikkulantie, Kirrintie och Ahlaistentie plankorsning en transport på 7,75 meter och på Lövö en transport på 7,3 meter.

Ifall korsandet av en plankorsning inte kräver spårarbete, spänningsavbrott eller höjning av kontaktledningen, ska dock behovet av att avbryta järnvägstrafiken alltid bedömas.

6 Annat avbrytande av järnvägstrafiken

Järnvägstrafiken ska avbrytas om en specialtransport inte annars kan på ett säkert sätt ta sig över en plankorsning. Under korsandet ska järnvägstrafiken stoppas vid plankorsningen för att trygga säkerheten. Om det emellertid inte är fråga om spårarbete eller spänningsavbrott som förutsätter särskilda åtgärder (se punkt 4) gör man på följande sätt.

Järnvägstrafiken avbryts om

- det inte är möjligt att ta sig över plankorsningen på ett smidigt sätt och utan att stanna
- siktförhållandena vid plankorsningen och/eller vägens jämnhet (väg-avsnitten före plankorsningen) är bristfälliga
- specialtransportens form är sådan att
  - en annan del än dess hjul kan vidröra rälsarna eller plankorsningens lock
  - delar av den kan hamna bort från plankorsningens lock och/eller vidröra bankonstruktionerna
- det är nödvändigt att höja kontaktledningen
- plankorsningen är endast avsedd för specialtransporter (se bilaga 7).

Järnvägstrafiken avbryts och tillstånd att korsa en plankorsning beviljas av trafikledningen för järnvägstrafiken. Kontakten till trafikledningen för järnvägstrafiken ska ske via det telefonnummer som ges av tillståndsmyndigheten.

De omständigheter som nämns i 3.2 ska utredas innan plankorsningen korsas. Förfarings sättet vid korsande av en plankorsning där det krävs att järnvägstrafiken avbryts på annat sätt är följande:

- Om korsandet förutsätter att en person är på plats (t.ex. bommen är låst), ska trafikledningen för järnvägstrafiken kontaktas minst **1 dygn innan man anländer till plankorsningen**.
- Transportförrättaren ska vara i kontakt med trafikledningen för järnvägstrafiken **30–60 min innan transporten anländer till plankorsningen**. Trafikledningen för järnvägstrafiken anger en tidpunkt då ett uppehåll i trafiken tillåter att plankorsningen korsas.
- **Då man anländer till plankorsningen** ska man av trafikledningen för järnvägstrafiken begära att järnvägstrafiken avbryts och ansöka om tillstånd att korsa plankorsningen. Specialtransporten kan korsa plankorsningen först när trafikledningen för järnvägstrafiken har gett ett separat tillstånd för detta.
- När specialtransporten har korsat plankorsningen i sin helhet ska detta omedelbart meddelas trafikledningen för järnvägstrafiken.
  - Ifall man underlåter att meddela detta tas kostnader för utredningsåtgärderna och eventuella kostnader på grund av förseningar i järnvägstrafiken ut i fullt belopp av innehavaren av specialtransporttillståndet.

- Efter korsandet ska plankorsningen inspekteras visuellt.
  - Om det uppkommit skador på plankorsningen eller bankonstruktionerna ska trafikledningen för järnvägstrafiken omedelbart underrättas om dessa.

7 Säkerställande av säkerheten vid korsande av plankorsning utan särskilda åtgärder

När transporten anländer till plankorsningen ska transportförrättaren se till att det är möjligt att korsa plankorsningen utan särskilda åtgärder med tanke på såväl transportens som plankorsningens egenskaper. Om det inte är möjligt att på ett säkert sätt ta sig över plankorsningen utan information om järnvägstrafiken, ska man göra som det avses i punkt 6 (Övriga avbrott av järnvägstrafiken). I detta fall är det möjligt att specialtransporten är tvungen att vänta på ett lämpligt uppehåll i trafiken.

Identifiering av en plankorsning i terrängen

En plankorsning i statens bannät kan identifieras med hjälp av uppgifterna i Trafikledsverkets plankorsningstjänst. Tjänsten finns på adressen:
<https://www.vayla.fi/rataverkko/tasoristeykset/tasoristeyspalvelu>

Nödvändiga uppgifter:

- Plankorsningens namn
- Spårkilometer (under "Sijainti" i plankorsningstjänsten)
- Banavsnitt (under "Sijaintiraide" i plankorsningstjänsten)

Plankorsningstjänsten omfattar inte plankorsningar vid enskilda vägar.

Vid behov kan plankorsningens uppgifter kontrolleras med hjälp av plankorsningens tillägsskylt (T-306 eller T-306A, se bild 4). Skylten är utplacerad

- på varningsanläggningen så att den kan avläsas från tillträdesvägen eller
- på baksidan av trafikmärket som varnar för järnvägsplankorsning eller på dess stolpe.

Vid plankorsningarna förekommer även äldre skyltar än dessa och de kan se annorlunda ut än exemplet. Av dessa framgår dock alltid åtminstone plankorsningens namn och spårkilometer.

Bild 2. Plankorsningens tillägsskylt I skyltens övre kant anges med röd text plankorsningens namn och ovanför det spårkilometer.

Väylävirasto
Trafikledsverket